

Työmarkkinapoliittinen mielipideilmasto

syksy 2004

Työmarkkinapoliittinen mielipideilmasto syksy 2004

TNS Gallup Oy on tutkinut Suomen työmarkkinapoliittista mielipideilmastoa kolmen palkansaajien keskusjärjestön, SAK:n, STTK:n ja AKAVAn toimeksiannosta. Tutkimuksella selvitettiin suomalaisten suhtautumista työmarkkinoiden etujärjestöihin sekä ammattiliittoihin järjestäytymisen syitä ja tarpeellisuutta.

Tutkimusaineisto kerättiin henkilökohtaisina haastatteluina 18.8.-12.9.2004. Haastatteluja tehtiin yhteensä 1000. Vastajaat edustavat maamme 15 vuotta täyttäneitä väestöä Ahvenanmaata lukuun ottamatta.

Tulosten luottamusväli on keskimäärin $\pm$ 3%.

Suhtautuminen ammatilliseen järjestäytymiseen

Ammattiliiton jäsenyys koetaan tarpeelliseksi

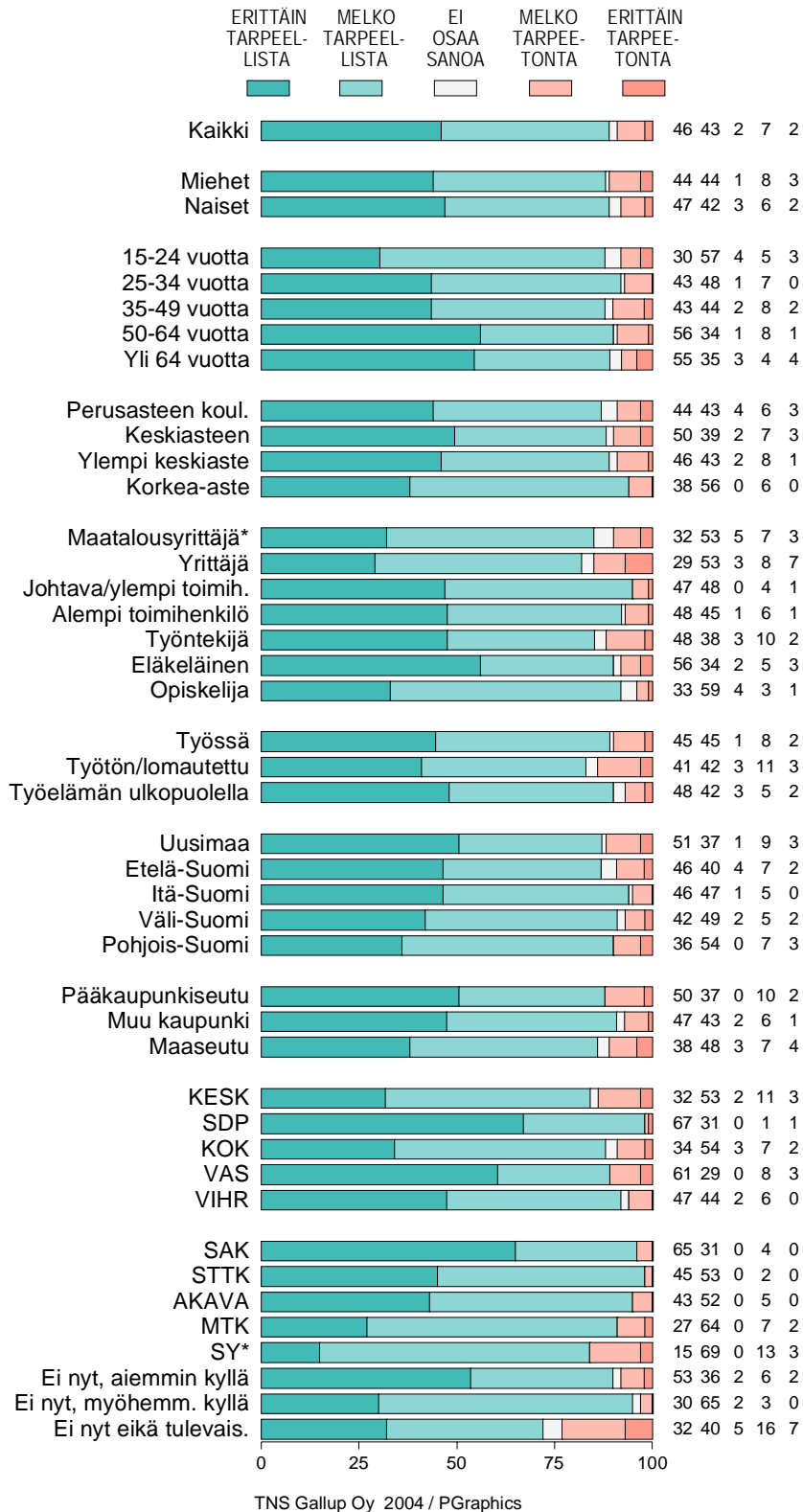
Miltei kaikki suomalaiset (89 %) kokevat, että nykyaikana on vähintäänkin melko tarpeellista järjestäytyä ammatillisesti. Mielipide-eroja aiheuttaa lähinnä se, onko asia erittäin vai ainoastaan melko tarpeellista. Suomalaisista miltei puolet arvioi järjestäytymisen erittäin tarpeelliseksi.

Keskimäärää tarpeellisemmaksi järjestäytymisen näkevät varttuneemmat ikäluokat, SDP:n ja Vasemmistoliiton kannattajat sekä SAK:n jäsenet.

Merkillepantavaa tuloksissa on se, että järjestäytymisen aiheelliseksi kokevat kaikki väestöryhmät yhteiskunnassa olipa sitten kysymys työntekijästä tai yrittäjästä.

Työmarkkinapoliittinen mielipideilmasto 9/2004

Kuvio y12. KUINKA TARPEELLISTA TAI TARPEETONTA NYKYAIKANA ON ETTÄ PALKANSAAJAT JÄRJESTÄYTYVÄT AMMATILISESTI (%).

TNS Gallup Oy 2004 / PGraphics

Palkka- ja työsuhdeturva tärkein syy kuulua ammattiliittoon

Tutkimuksessa kysyttiin palkansaajakeskusjärjestöjen nykyisiltä, entisiltä ja tulevilta jäseniltä ammattiliiton jäsenyyserusteita. Tutkimuksessa haluttiin saada tietoa siitä, miksi ammatillinen järjestäytyminen koetaan tarpeelliseksi.

Valtaosa vastaajista ilmoittaa, että palkka- ja työsuhdeturva (89 %), ansiosidonnainen työttömyysturva (86 %), suuren jäsenistön tuoma tehokkuus jäsenetujen ajamisessa (78 %) sekä yleensä jäsenyyden tuoma turvallisuus (72 %) ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat järjestymisen motiivina joko paljon tai melko paljon.

Kaikki keskeiset syyt olla ammattiliiton jäsen liittyvät tavalla tai toisella palkansaajien kokeman turvattomuuden vähentämiseen. Muuttuvassa ja kiihkeätempoisessa maailmassa ammattiliitot koetaan ikään kuin "vakuutusyhtiöiksi". Jäsenmaksua vastaan koetaan saatavan turvaa.

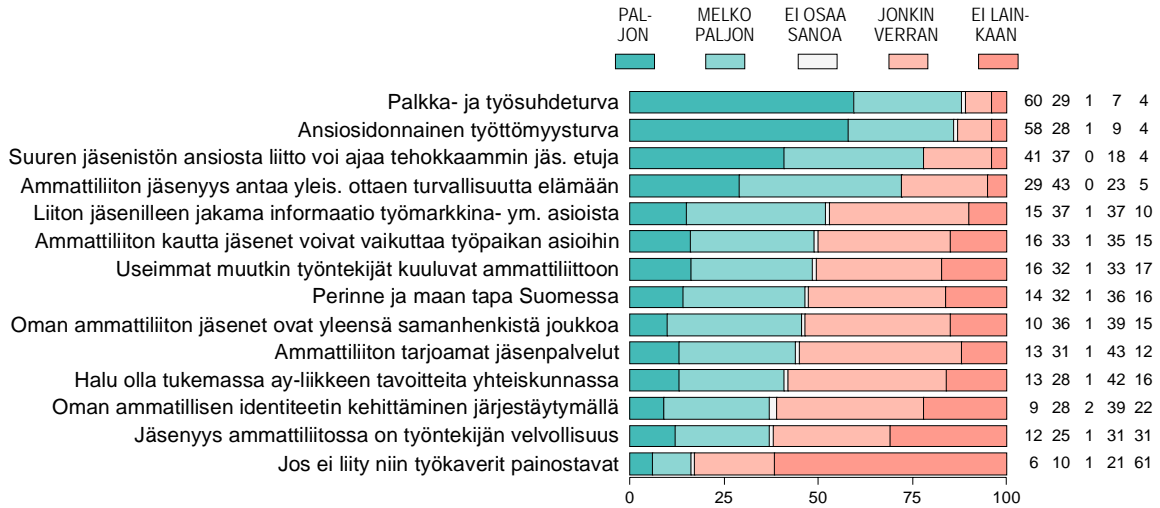
Vähemmän tärkeitä, joskaan ei täysin merkityksettömiä, jäsenyyserusteita ovat mm. jäsenpalvelut, halu olla tukemassa ay-liikkeen tavoitteita laajemmin yhteiskunnassa ja oman ammatillisen identiteetin kehittäminen järjestäytymällä.

Tuloksista käy ilmi se, että työntekijäasemassa olevat pitävät monia asioita keskimäärää tärkeämpinä. Näitä ovat ainakin palkka- ja työsuhdeturva, jäsenpalvelut, työpaikan asioihin vaikuttaminen ja ansiosidonnainen työttömyysturva.

Kun sitten kysytään, mikä kaikista asioista on tärkein syy kuulua ammattiliittoon ja on pakko valita vain yksi, nousee kaksi tekijää ylitse muiden. Nämä ovat palkka- ja työsuhdeturva sekä ansiosidonnainen työttömyysturva. Tällä tavalla kysyttynä eri ammattiryhmien väliset erot saavat uusia sävyjä. Ylemmät ja alemmat toimihenkilöt valitsevat muita useammin tärkeimmäksi syyksi palkka- ja työsuhdeturvan. Työntekijöistä tämän valitsee keskimäärää pienempi osa. Työntekijöiden keskuudessa on keskimäärää enemmän niitä, jotka valitsevat pakkotilanteessa sen, että ay-liike antaa yleensä turvallisuutta elämään.

Työmarkkinapolitiittinen mielipideilmasto 9/2004

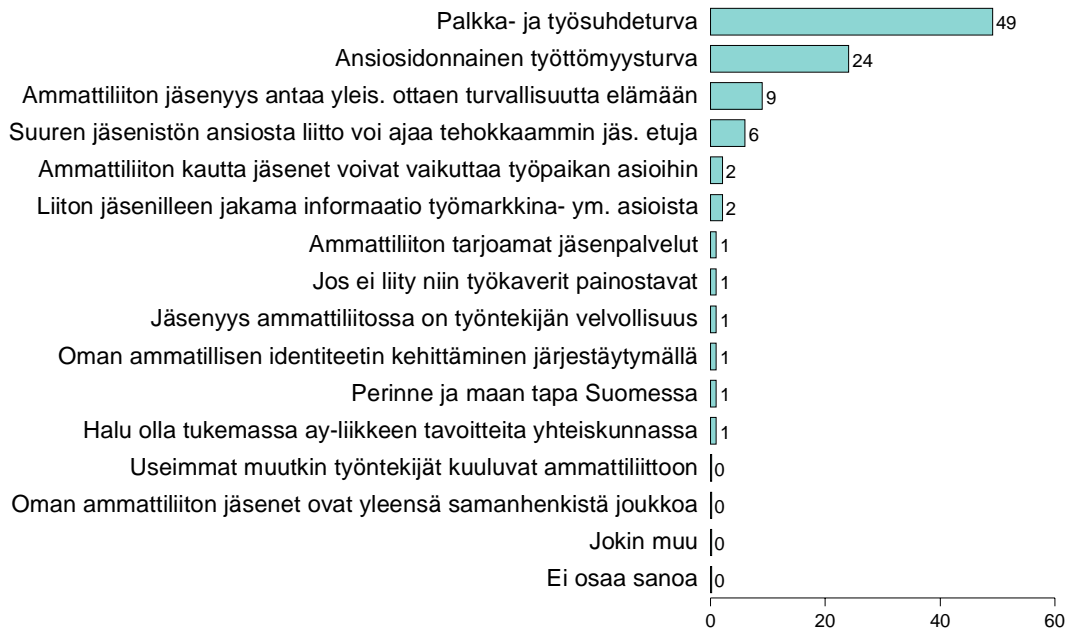
Kuvio y10. MISSÄ MÄÄRIN ERI TEKIJÄT VAIKUTTAVAT SIIHEN, ETTÄ ON AMMATTILIITON JÄSEN (on nyt jäsen, ollut aiemmin tai aikoo tulevaisuudessa olla, %).

TNS Gallup Oy 2004 / PGraphics

Työmarkkinapolitiittinen mielipideilmasto 9/2004

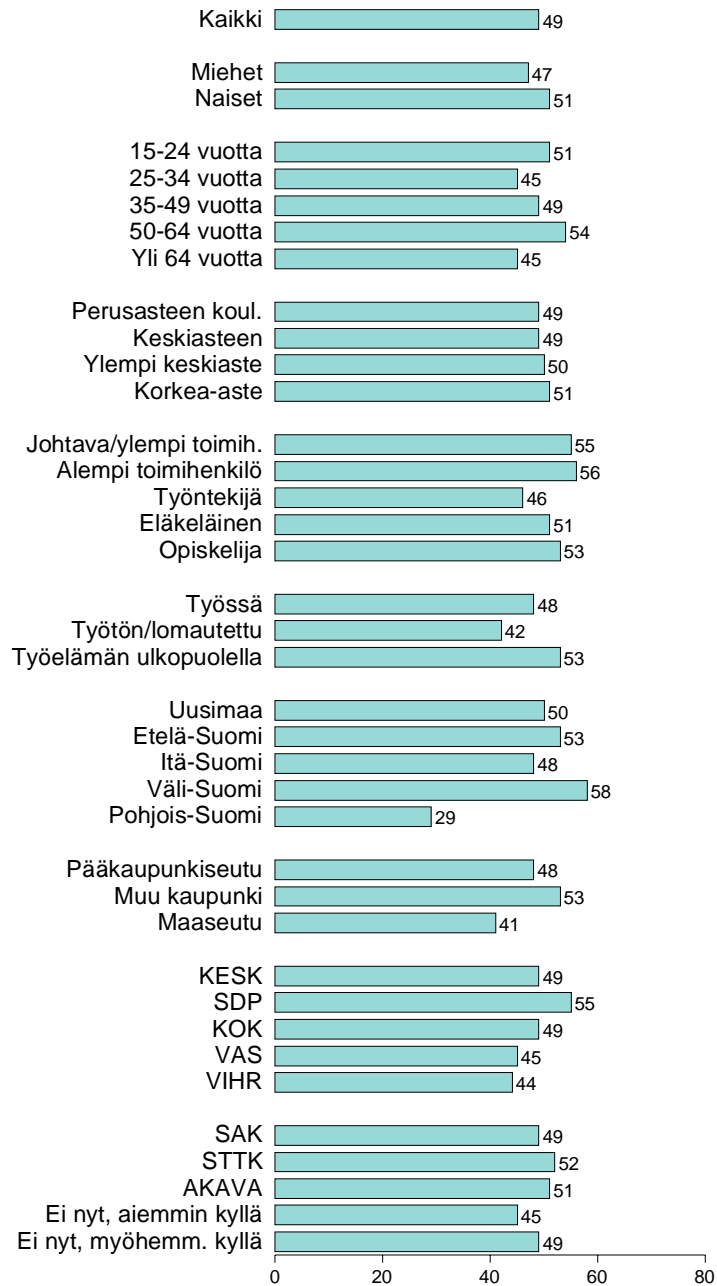
Kuvio y11. MIKÄ ON TÄRKEIN SYY KUULUA AMMATTILIITTOON (on nyt jäsen, ollut aiemmin tai aikoo tulevaisuudessa olla, %).

TNS Gallup Oy 2004 / PGraphics

Työmarkkinapoliittinen mielipideilmasto 9/2004

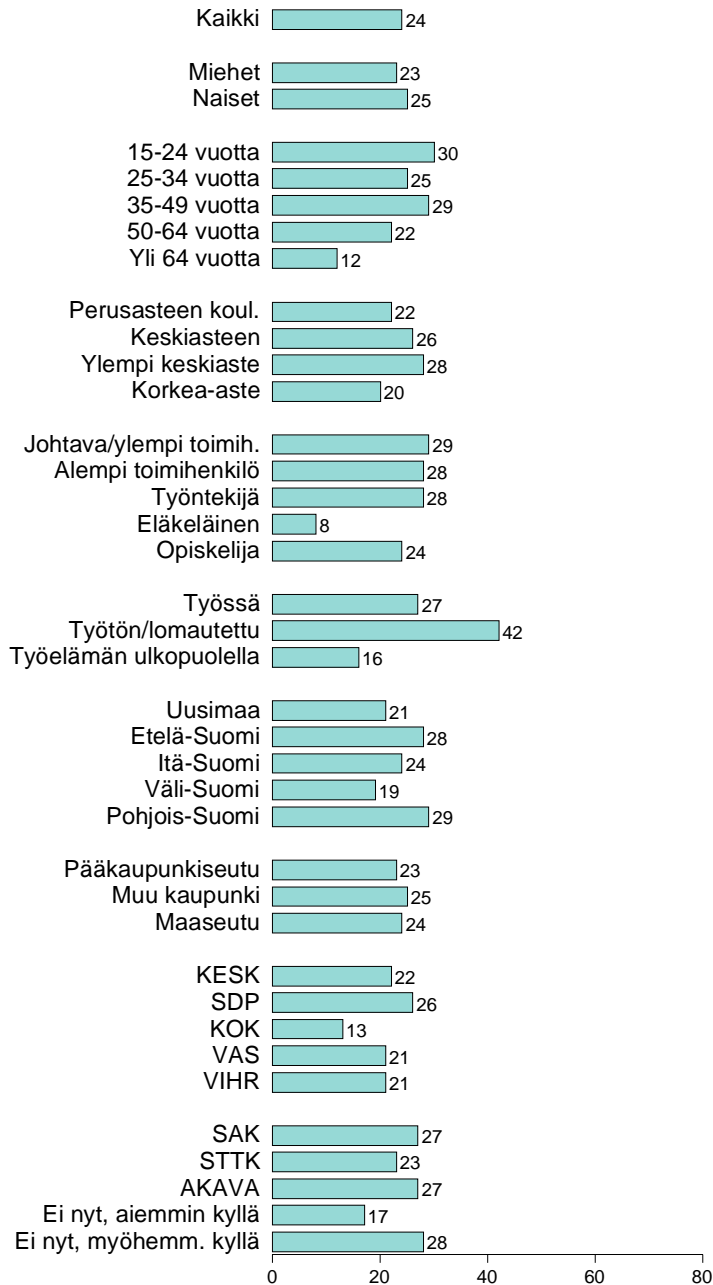
Kuvio y11-1. TÄRKEIN SYY KUULUA AMMATTILIITTOON: PALKKA- JA TYÖSUHDETURVA (jos kuuluu/on kuulunut/aikoo kuulua; %).

TNS Gallup Oy 2004 / PGraphics

Työmarkkinapoliittinen mielipideilmasto 9/2004

Kuvio y11-6. TÄRKEIN SYY KUULUA AMMATTILIITTOON: ANSIOSIDONNAINEN TYÖTÖMYYSTURVA (jos kuuluu/on kuullut/aikoo kuulua; %).

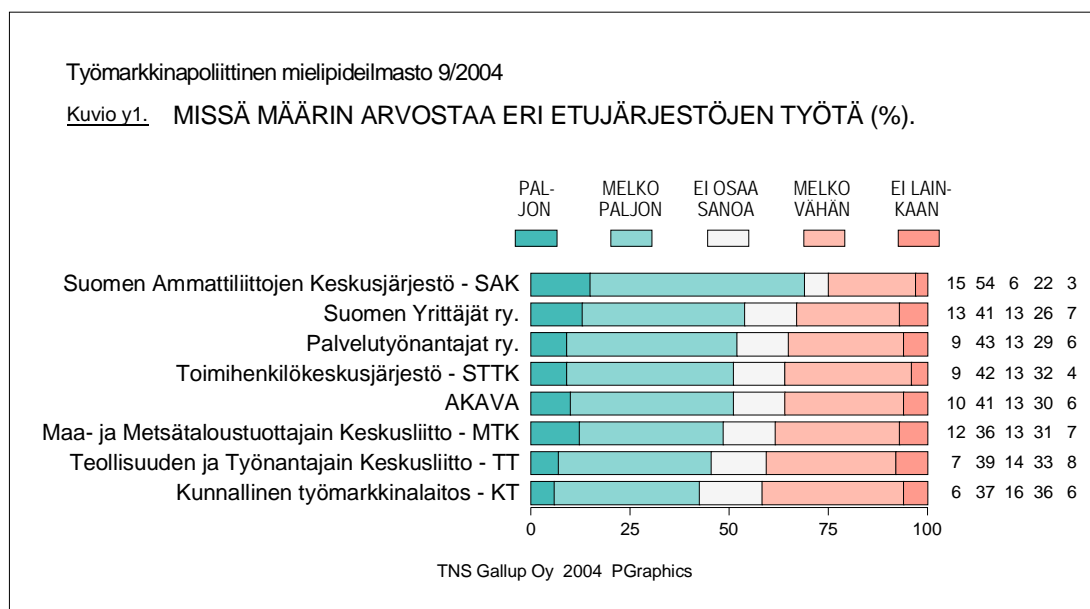
TNS Gallup Oy 2004 / PGraphics

Etujärjestöjen arvostus

Palkansaajien keskusjärjestöjen arvostus kohonnut enemmän kuin muiden etujärjestöjen

Enemmistö suomalaisista arvostaa viittä etujärjestöä. Näiden viiden joukkoon kuuluvat kaikki kolme palkansaajien keskusjärjestöä SAK, STTK ja AKAVA. SAK nauttii kansalaisten parissa suurempaa arvostusta kuin mikään muu tutkittu järjestö. Enemmän kuin kaksi suomalaista kolmesta (69%) sanoo arvostavansa SAK:n työtä - 15 prosenttia arvostaa paljon, 54 prosenttia melko paljon.

Tämän jälkeen neljä keskusjärjestöä nauttii jokseenkin samantasoista arvostusta. Enemmistön arvostamia ovat myös Suomen yrittäjät (54 %), Palvelutyönantajat (52 %), STTK (51 %) ja AKAVA (51 %).

Etujärjestöjen työtä koskeville arvioille on koko ajan ollut ominaista tietty sahausliike. Sen enempää ala- kuin ylämäkikään ei perinteisesti kuitenkaan ole jatkunut puolen vuoden kuluttua tapahtuneessa uusintamittauksessa. Kansalaiset ovat säännönmukaisesti hilanneet arvosanojaan miltei vuoronperään ylöspäin ja alas-päin.

Nyt kuitenkin syksyn tuoreet tulokset ovat positiivisemmat kuin kahden edellisen tutkimuksen anti. On alettu jälleen lähestyä kevään 2002 huippuarvioita.

Tuloksista käy ilmi se, että kaikkien etujärjestöjen työtä arvostetaan nyt enemmän kuin viime keväänä. Eniten arvostustaan ylöspäin ovat hilanneet palkansaajien kolme keskusjärjestöä. Suomen Yrittäjien kohdalla muutos on pienin.

SAK kerää arvostusta laajasti

SAK:ta arvostetaan varsin laajalti riippumatta poliittis-ideologisista tai edunvalvonnallisista vastakkainasetteluista. Esimerkiksi kokoomuksen ja keskustan kannattajien enemmistöt tunnustavat SAK:n työn arvon. Useampi kuin kolme neljästä johtavassa asemassa tai ylempänä toimihenkilönä työskentelevästä (70 %) suhtautuu positiivisesti SAK:n työhön. Oikeastaan vain maatalousyrittäjien keskuudesta havaitsee enemmän kielteisyyttä ja heistäkin 53 prosenttia arvostaa SAK:ta ainakin melko paljon.

Vaikka porvarillisesti ajattelevat tunnustavat SAK:n työn arvon, on vasemmistolainen maailmankatsomus silti paras tunnusmerkki jäljitettäessä SAK-myönteisimpiä kansalaisia. Neljä viidestä (80 %) sosiaalidemokraatista kertoo arvostavansa SAK:n työtä. Vasemmistoliittolaisista yhtä vielä suurempi osa (82 %) antaa järjestölle tunnustusta. Myös moni Vihreän liiton kannattaja (66 %) yhtyy samaan rintaan.

STTK alempien toimihenkilöiden suosiossa, korkeasti koulutetut arvostavat AKAVAA

STTK:n työn arvostus on suurta ylempien (58 %) ja alempien toimihenkilöiden (61 %) keskuudessa. Kaikkien suurimpien puolueiden kannattajat arvostavat STTK:ta varsin paljon. Vasemmistoliiton kannattajat suhtautuvat järjestöön myönteisimmin: 62 prosenttia arvostaa sitä vähintään melko paljon. Vihreistä vastaavasti ajattelee 47 prosenttia. SDP:n, Keskustan ja Kokoomuksen kannattajat sijoittuvat mielipiteineen näiden ääripäiden väliin.

AKAVAn arvostus on korkealla ylempien toimihenkilöiden (65 %) ja korkeasti koulutettujen (71 %) keskuudessa. Korkeakoulututkinnon suorittaneet arvostavat järjestön toimia enemmän kuin muiden palkansaajien keskusjärjestöjen työtä. Eri puolueiden kannattajat suhtautuvat yllättävänkin samankaltaisesti AKAVAAan. AKAVAn työn arvostus on kuitenkin hieman keskimäärää korkeammalla vihreiden, SDP:n ja Vasemmistoliiton kannattajien keskuudessa.

Oman keskusjärjestön työtä arvostetaan

Oheiseen taulukkoon on kerätty neljän etujärjestön jäsenten arviot omastaan ja kolmesta muusta organisaatiosta. Kullakin sarakkeella kerrotaan kyseisen järjestön jäsenten ilmaisema arvostus riveillä mainituista etujärjestöistä.

Luvut ovat peräisin laskutoimituksesta, jossa ensin laskettiin yhteen myönteistä ajattelutapaa kuvaavien vaihtoehtojen prosenttiosuudet. Tämän jälkeen tehtiin sama kielteisille mielipiteille ja vähennettiin ne myönteisistä.

Itseisarvoltaan suuri ja etumerkiltään positiivinen luku tarkoittaa siten sitä, että ko. järjestön jäsenissä on selvästi enemmän myönteisesti kuin kielteisesti ajattelevia,

negatiivisella etumerkillä varustetut, itseisarvoltaan vastaavankokoiset luvut viittaavat tilanteen olevan päinvastainen. Arviot "omasta" organisaatiosta on lihavoitu.

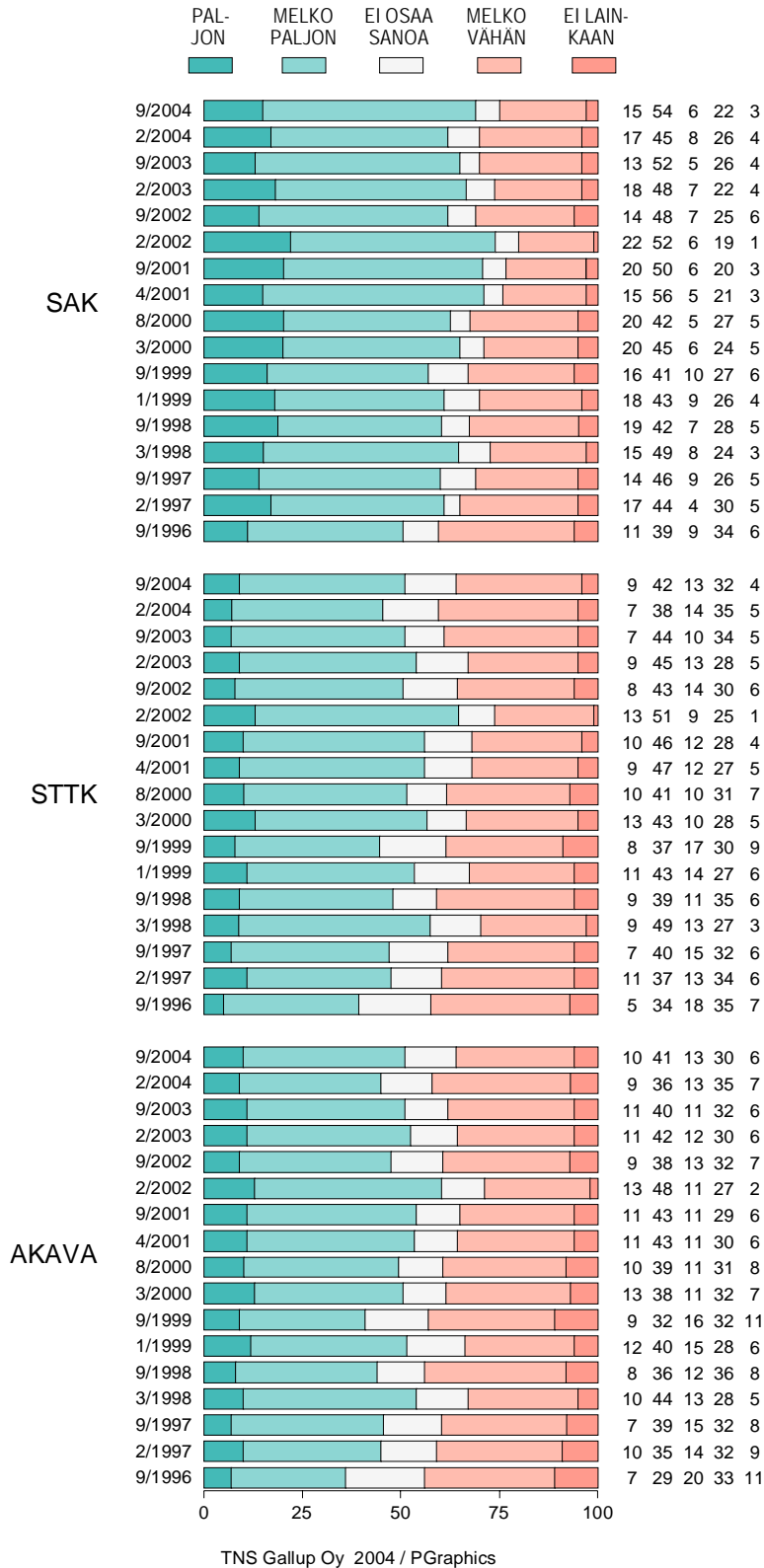
Taulukko 1 Etujärjestöjen jäsenten eräisiin etujärjestöihin kohdistama arvostus (paljon+melko paljon osuudet miinus melko vähän+ei lainkaan osuudet).

	<i>SAK</i>	<i>STTK</i>	<i>AKAVA</i>	<i>MTK</i>
• SAK	<i>+67</i>	+54	+40	+17
• STTK	+18	<i>+61</i>	+18	-15
• AKAVA	+3	+42	<i>+65</i>	-4
• MTK	+4	-1	+19	<i>+65</i>

Vaikuttaa siltä, että kaikilla etujärjestöillä on tällä hetkellä melko paljon järjestöä arvostavia jäseniä. Aina näin ei ole ollut. Viime keväänä oli havaittavissa se, että lukemat olivat selvästi vaatimattomampia.

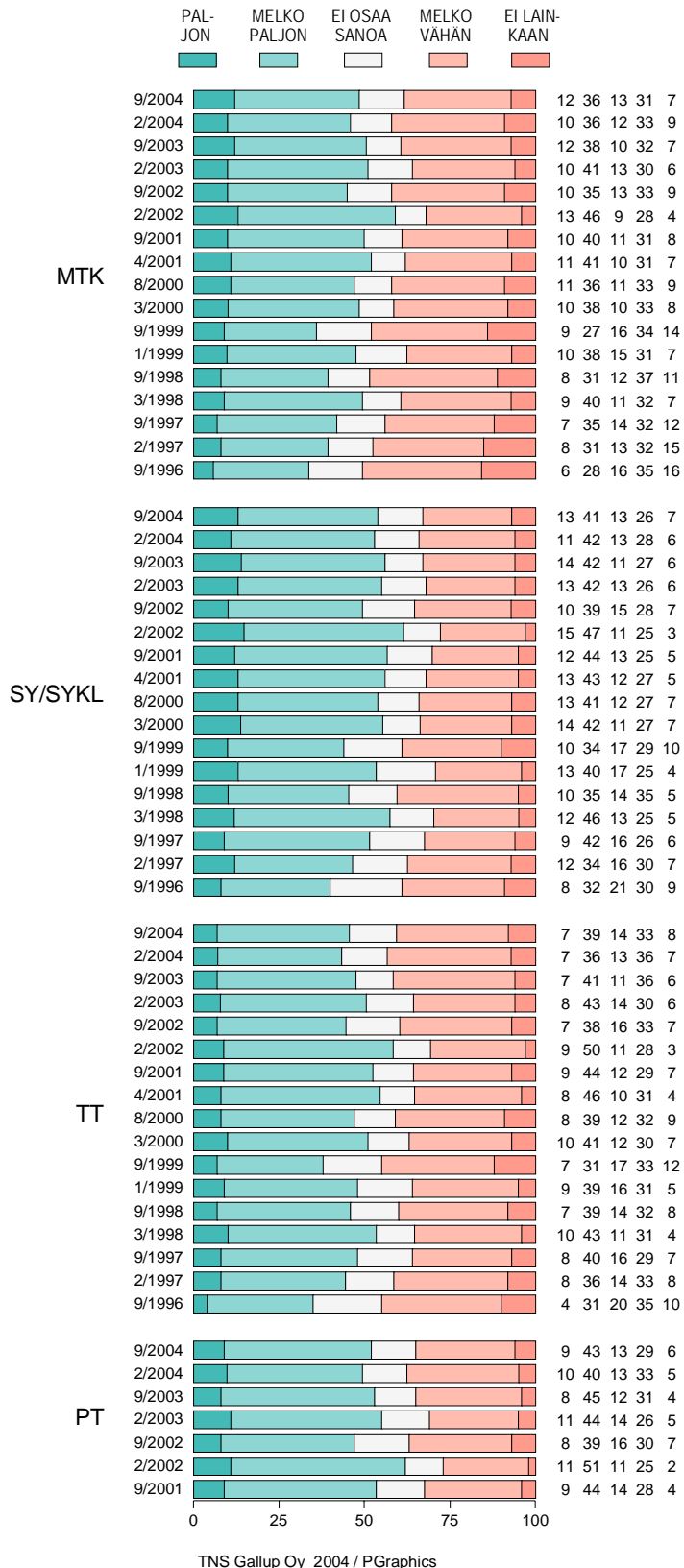
Työmarkkinapolitiittinen mielipideilmasto 9/2004

Kuvio y1t1. MISSÄ MÄÄRIN ARVOSTAA ERI ETUJÄRJESTÖJEN TYÖTÄ (%).

Työmarkkinapolitiittinen mielipideilmasto 9/2004

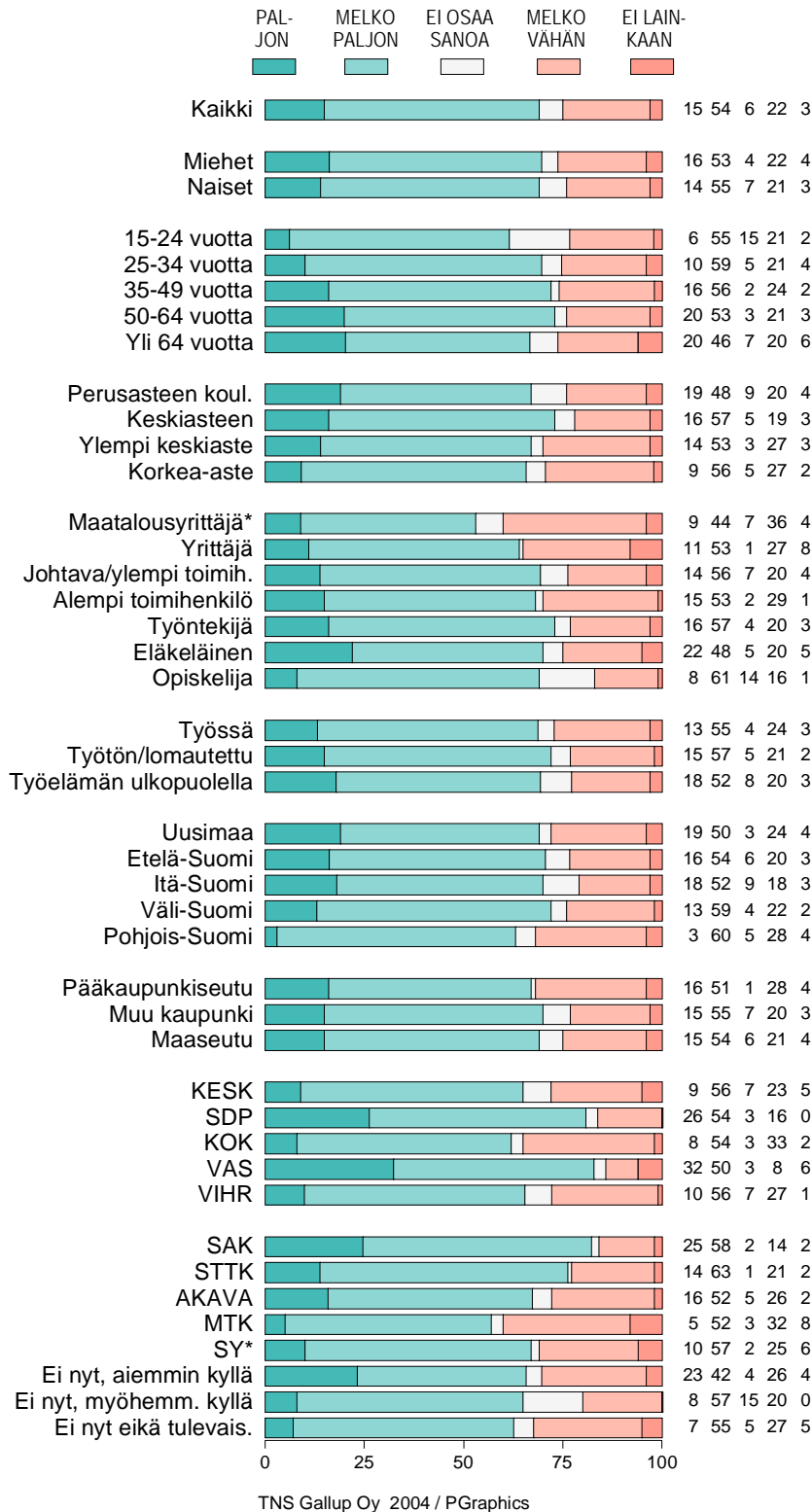
Kuvio v1t2. MISSÄ MÄÄRIN ARVOSTAA ERI ETUJÄRJESTÖJEN TYÖTÄ (%).

TNS Gallup Oy 2004 / PGraphics

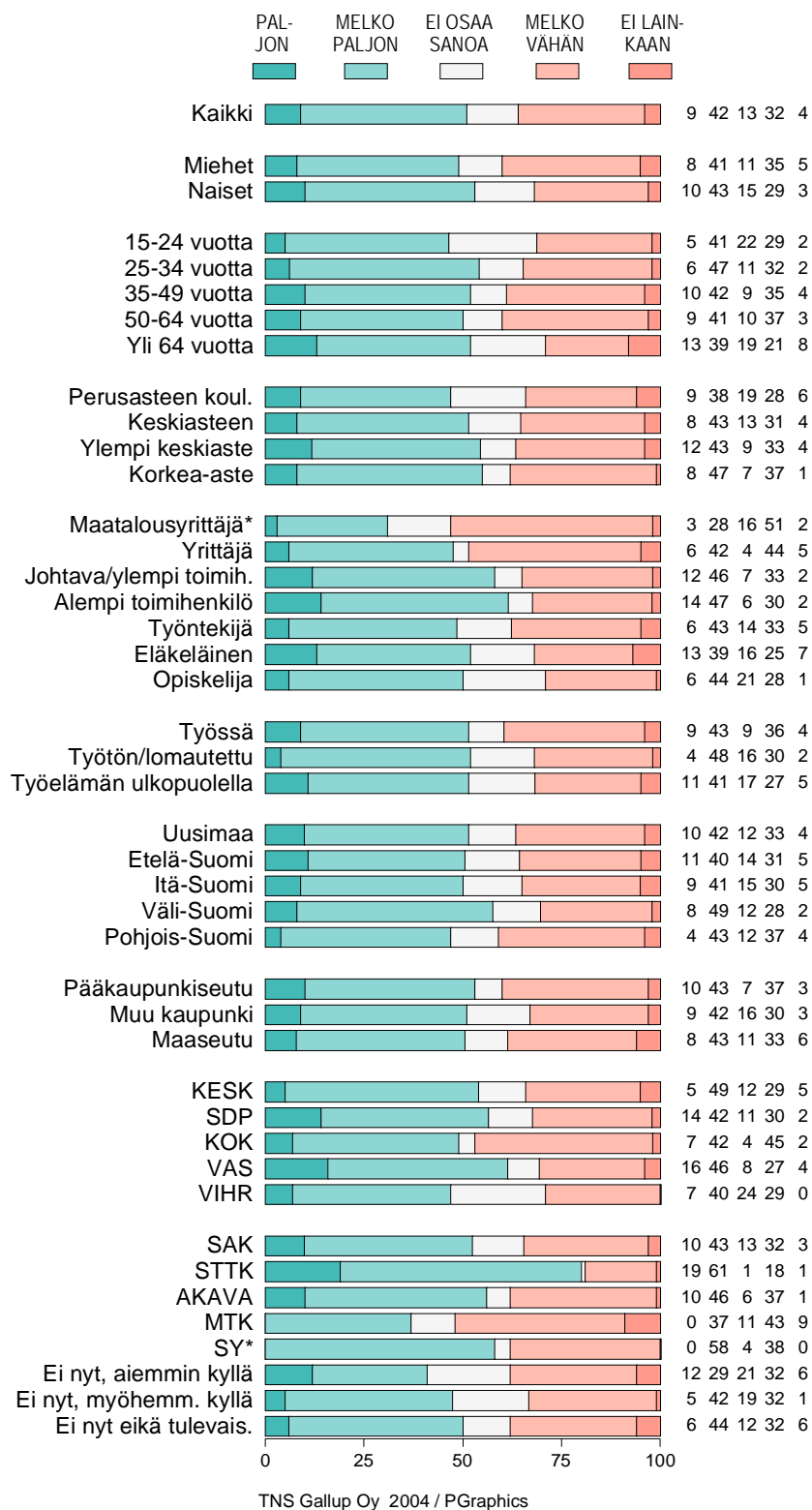
Työmarkkinapoliittinen mielipideilmasto 9/2004

Kuvio y1-1. MISSÄ MÄÄRIN ARVOSTAA ERI ETUJÄRJESTÖJEN TYÖTÄ: SAK (%)

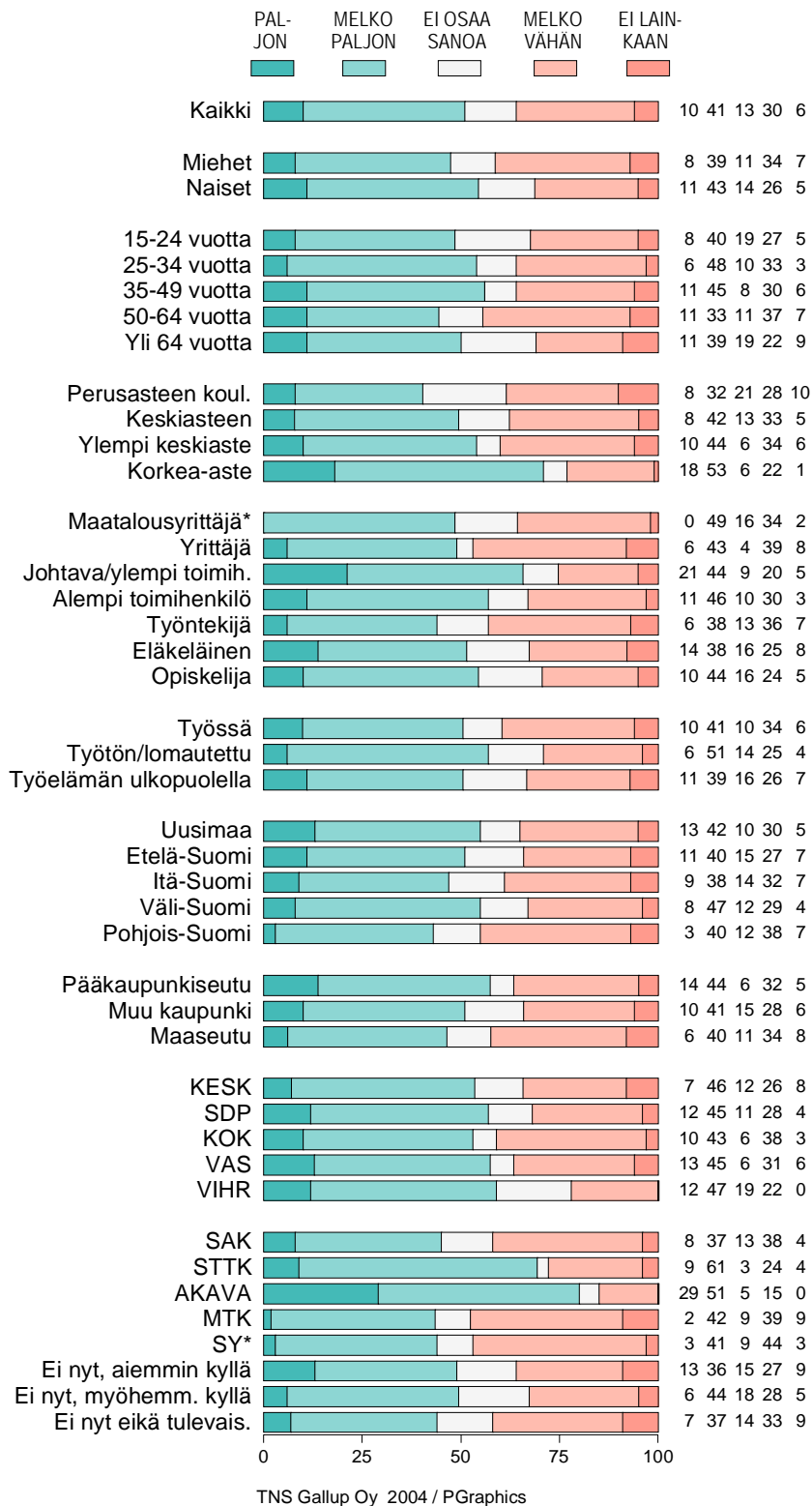
Työmarkkinapoliittinen mielipideilmasto 9/2004

Kuvio y1-2. MISSÄ MÄÄRIN ARVOSTAA ERI ETUJÄRJESTÖJEN TYÖTÄ: STTK (%).

Työmarkkinapoliittinen mielipideilmasto 9/2004

Kuvio y1-3. MISSÄ MÄÄRIN ARVOSTAA ERI ETUJÄRJESTÖJEN TYÖTÄ: AKAVA (%)

TNS Gallup Oy 2004 / PGraphics

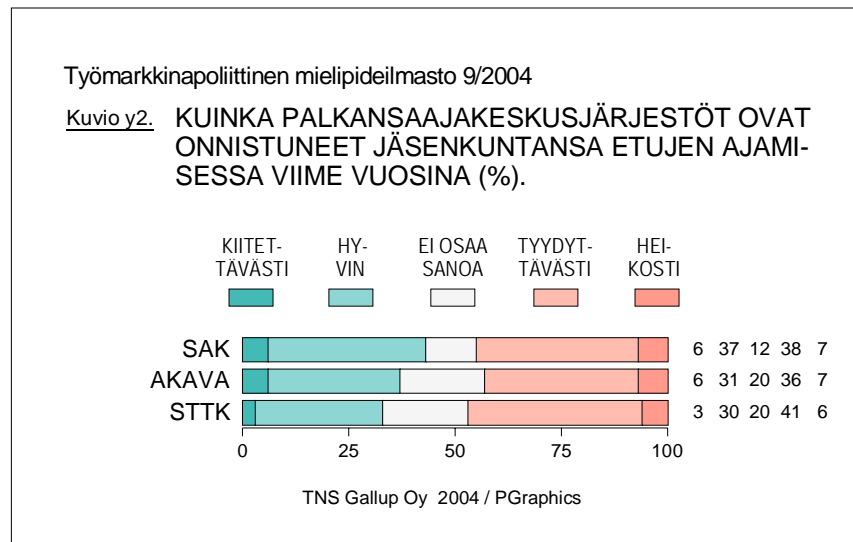
Jäsenkunnan etujen ajaminen

Haastatellut arvioivat myös palkansaajakeskusjärjestöjen SAK:n, STTK:n ja AKAVAn onnistumista jäsenkunnan etujen ajamisessa. Kutakin järjestöä arvioitiin neliportaisella asteikolla - kiitettävästi, hyvin, tyydyttävästi tai heikosti.

Kaikkien keskusjärjestöjen arvioidaan ajaneen jäsenkuntansa etuja vähintään tyydyttävästi. Heikkoja arvosanoja annetaan erittäin vähän.

Mikäli tarkastellaan kiitettävän ja hyvän arvosanan antaneiden osuutta, niin vähintään hyvän arvion jäsenkuntansa etujen ajamisesta antoi SAK:lle 43 prosenttia vastaajista. Kuuden prosentin mielestä SAK on suoriutunut tehtävästä kiitettävästi, reilu kaksi kolmasosaa (37 %) arvelee sen onnistuneen hyvin.

AKAVA on ajanut jäsenistönsä intressejä vähintään hyvin 37 prosentin mielestä (kiitettävästi 6% ja hyvin 31%) ja STTK on hoitanut edunvalvontansa vähintään hyvin 33 prosentin mielestä (kiitettävästi 3% ja hyvin 30%).

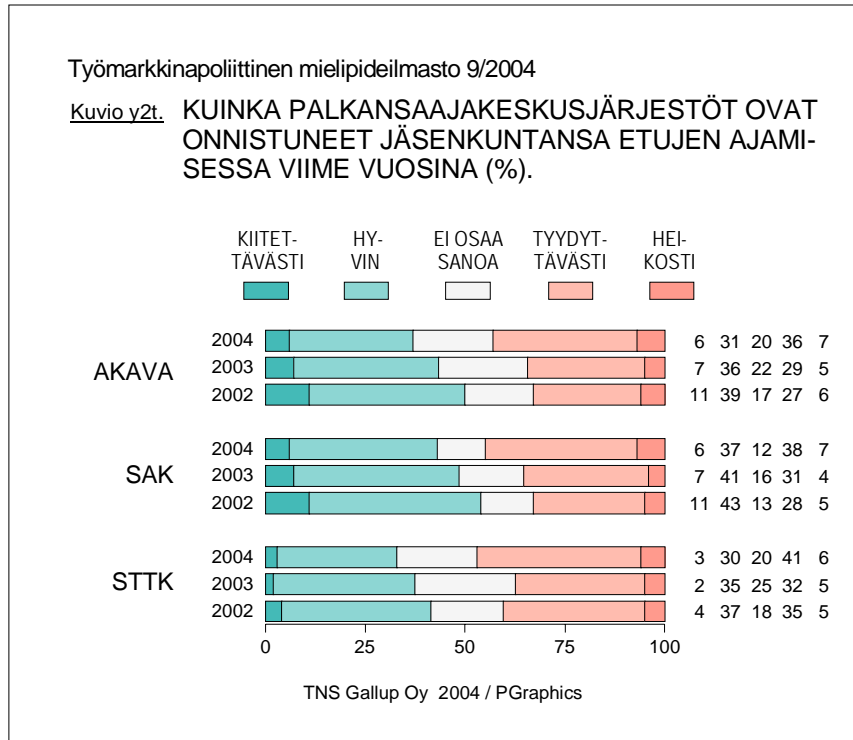

Kritiikki edunvalvonnan onnistumista kohtaan on kuitenkin kasvanut. Kun verrataan tuoreita tuloksia vuonna 2002 saatuihin, edunvalvontatyötä hyvänä pitävien osuus on jokaisen kolmen järjestön osalta pienentynyt. Muutos on mielenkiintoinen etenkin siksi, että samaan aikaan palkansaajien keskusjärjestöjen työn arvostus on kohentunut aiemmasta. Miten selittää nämä ulkoisesti ristiriitaiset tulokset? Eikö muutosten tulisi olla samansuuntaisia?

Muutosta voi selittää sillä, että aiempaa suurempi osa väestöstä kokee keskusjärjestöjen edunvalvonnan olevan työelämän vaatimusten ja muutosten pyörteessä pikemminkin tyydyttävää kuin hyvää. Niiden osuus, jotka pitävät edunvalvonnan tuloksia jäsenistön kannalta heikkoina on edelleen marginaalinen.

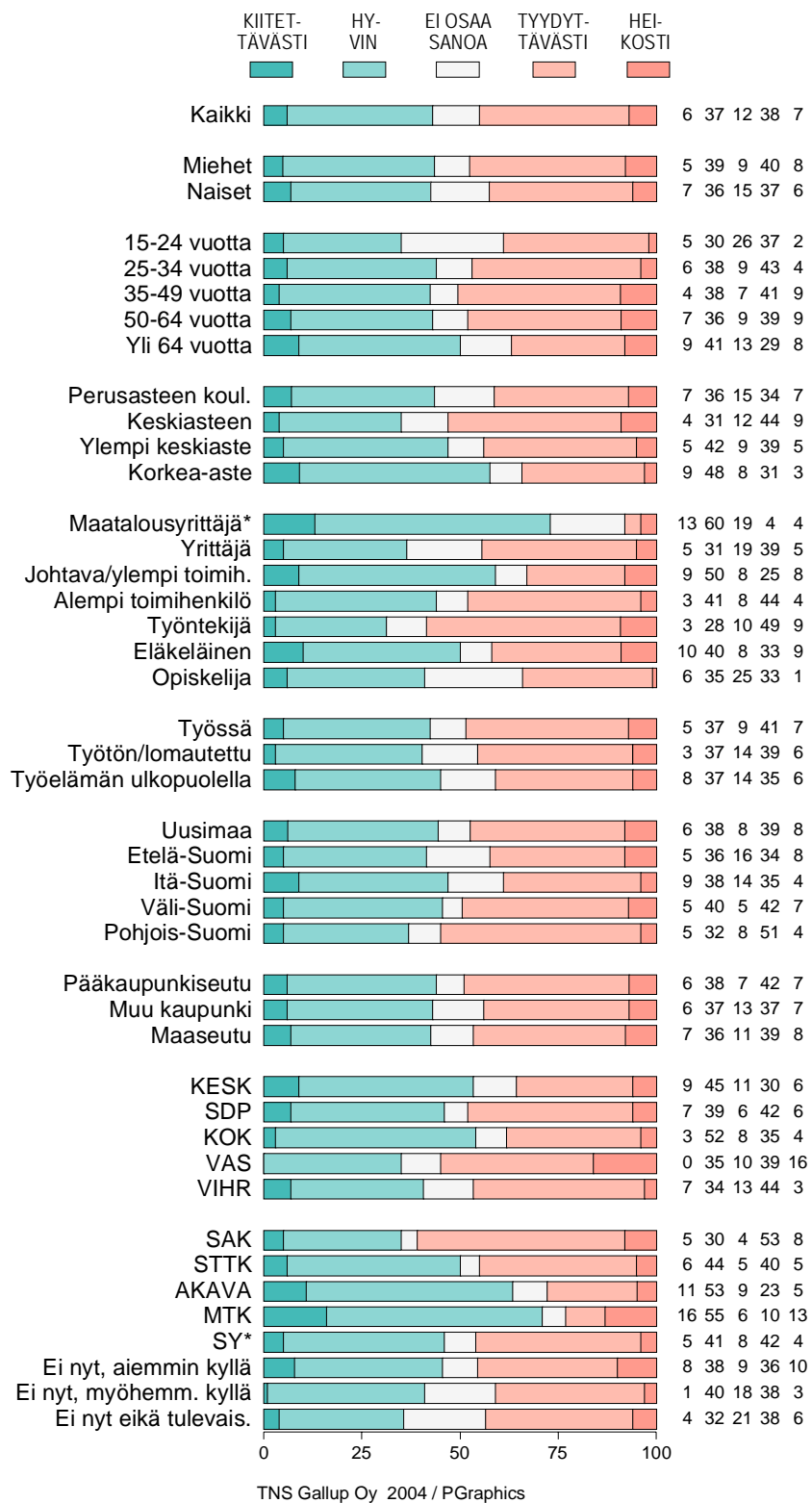

Keskusjärjestöjen arvostuksen kohoamista voi puolestaan selittää sillä, että nyt ehkä ladataan odotuksia ja toiveita järjestöille.

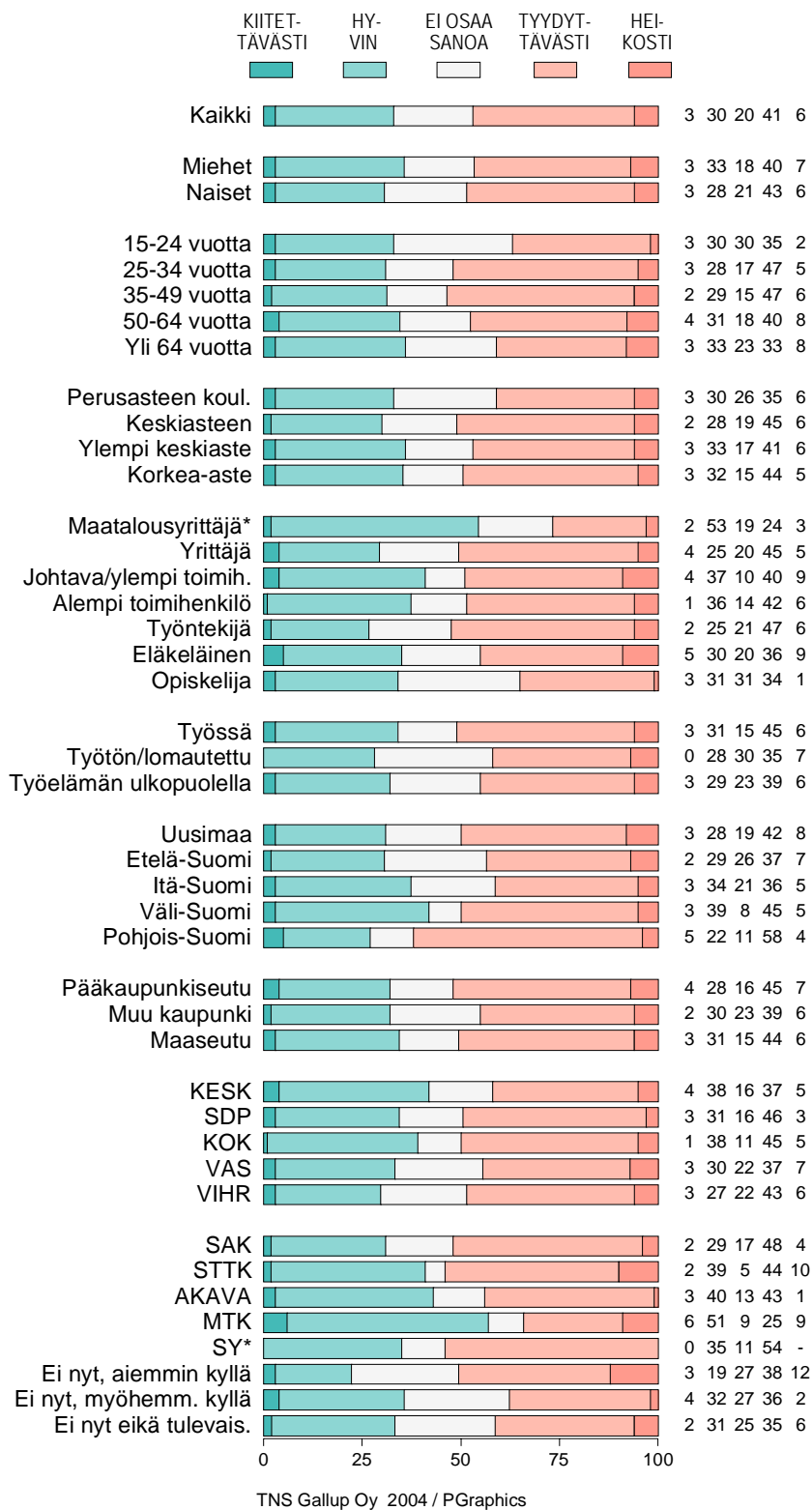
Työmarkkinapoliittinen mielipideilmasto 9/2004

Kuvio y2-2. KUINKA PALKANSAAJAKESKUSJÄRJESTÖT OVAT ONNISTUNEET JÄSENKUNTANSA ETUJEN AJAMISESSA: SAK (%).

Työmarkkinapoliittinen mielipideilmasto 9/2004

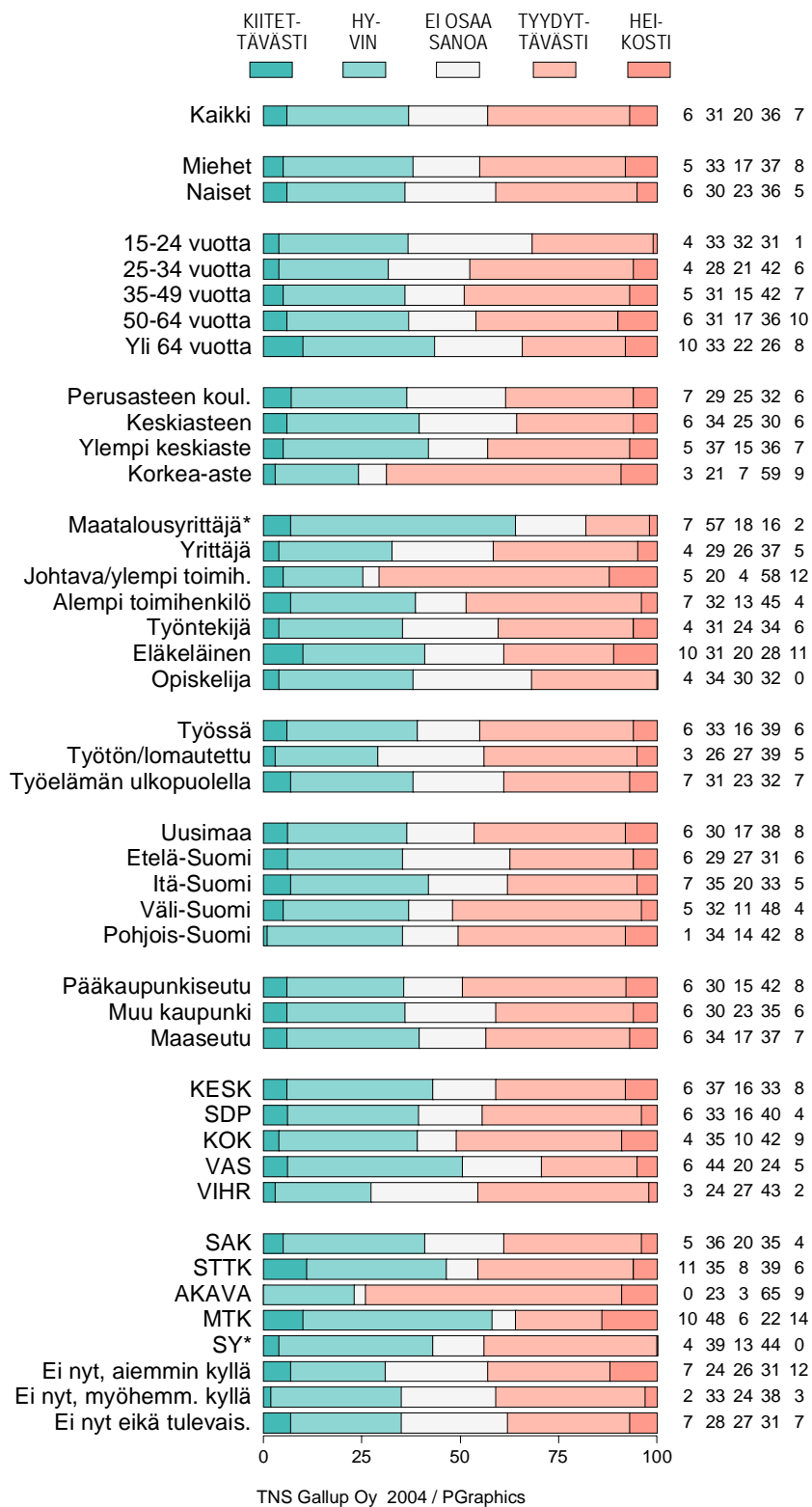
Kuvio y2-3. KUINKA PALKANSAAJAKESKUSJÄRJESTÖT OVAT ONNISTUNEET JÄSENKUNTANSA ETUJEN AJAMISESSA: STTK (%).

TNS Gallup Oy 2004 / PGraphics

Työmarkkinapoliittinen mielipideilmasto 9/2004

Kuvio y2-1. KUINKA PALKANSAAJAKESKUSJÄRJESTÖT OVAT ONNISTUNEET JÄSENKUNTANSA ETUJEN AJAMISESSA: AKAVA (%).

Etujärjestöjen imagot

Palkansaajakeskusjärjestöt muiden etujärjestöjen edellä

Suomalaisten mielikuvia etujärjestöistä selvitettiin tutkimuksessa useammalla erillisellä kysymyksenasettelulla. Järjestöjen ominaisuusprofiilia selvitettiin ns. attribuuttitekniikkaa käyttäen. Vastaajien tuli ilmoittaa kaikki ne ominaisuudet, jotka sopivat kuvaamaan ao. järjestöjä.

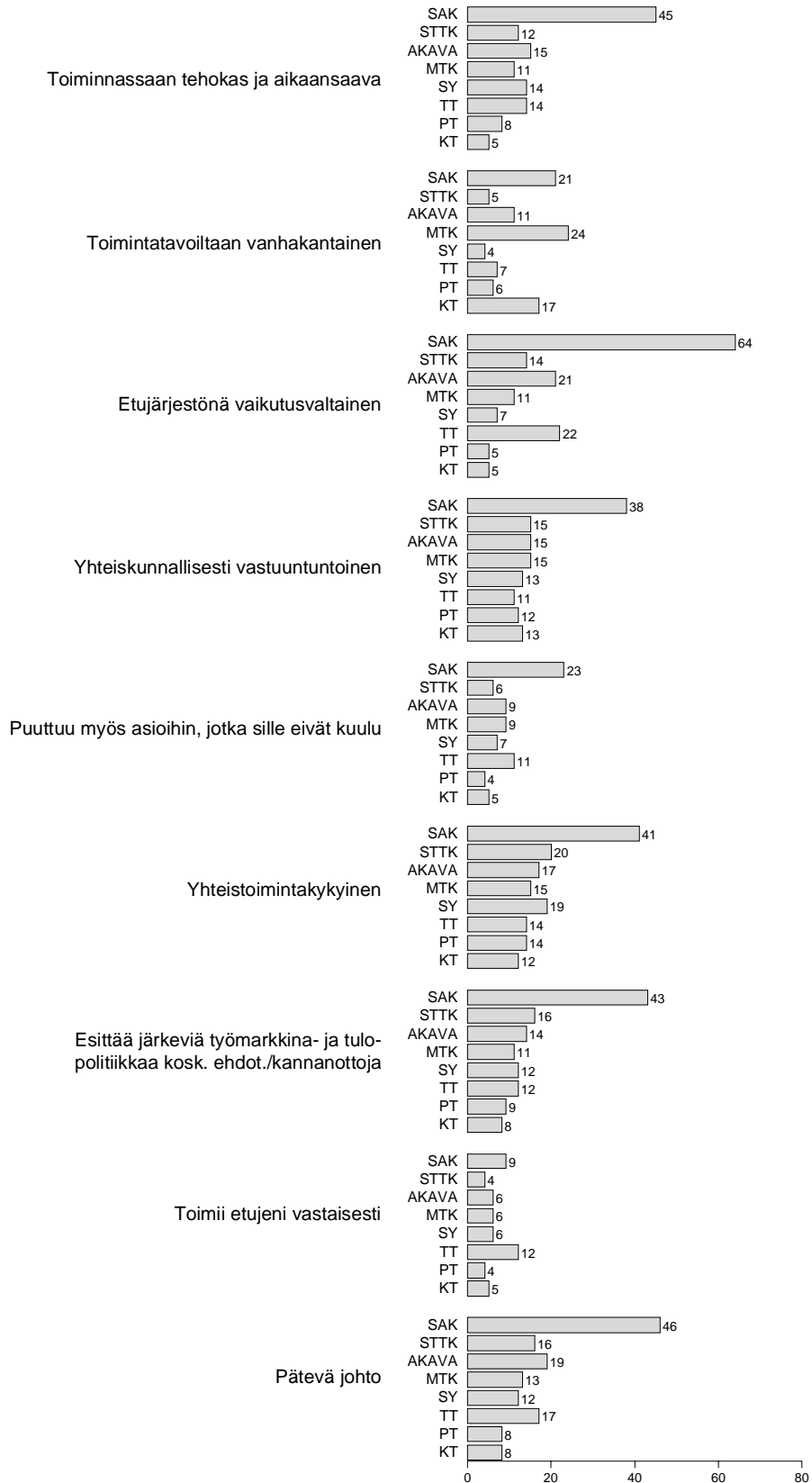
Järjestöjen kuvaa voidaan tarkastella joko suhteessa itseensä eli vertailemalla eri ominaisuuksien sopivuutta ilmaisevien prosenttilukujen suuruusjärjestystä tai suhteessa muihin järjestöihin. Nämä erilaiset tarkastelunäkökulmat antavat osaksi erilaisen tuloksen siksi, että vaikka jokin ominaisuus osoittautuisi leimalliseksi jollekin järjestölle, se saattaa kuitenkin olla vielä tyypillisempi jollekin toiselle. Tässä raportissa yritetään kiinnittää huomiota näihin molempiin näkökulmiin.

Myös muutostarkastelussa vertailua on hyvä suorittaa. Joskus saattaa kaikkien järjestöjen imago olla parantunut. Tärkeäksi tällaisessa tilanteessa tulee se, kuka on kohottanut kasvojaan kaikkein eniten.

Jos ajatellaan, että kyky synnyttää kansalaisissa ylipäätään mielikuvia on myönteinen piirre, palkansaajien keskusjärjestöjen tilanne on vähintään kohtalainen. Niiden asema kansalaisten keskuudessa on vankempi kuin muiden etujärjestöjen. SAK:n voimakas asema heijastuu tuloksiin siten, että siihen liitetään kaikkein yleisimmin melkein kaikki esitetyt ominaisuudet, ovatpa ne sitten positiivisia tai negatiivisia. Tätä voidaan kuitenkin pitää SAK:n kannalta positiivisena asiana.

Työmarkkinapoliittinen mielipideilmasto 9/2004

Kuvio y3. ARVIOT ETUJÄRJESTÖJEN OMINAISUUKSISTA (monivalintakysymys, %).

TNS Gallup Oy 2004 PGraphics

Työmarkkinapoliittinen mielipideilmasto 9/2004

Kuvio y3p. ARVIOT ETUJÄRJESTÖJEN OMINAISUUKSISTA: PALKAN-
SAAJAKESKUSJÄRJESTÖT VUOSINA 2002-2004 (%).

TNS Gallup Oy 2004 PGraphics

Palkansaajakeskusjärjestöillä parhaat imagopisteet

Kun järjestöjä vertaillaan toisiinsa voidaan tämä tehdä vertailemalla järjestöjä ominaisuuksittain. Toinen mahdollisuus on rakentaa ominaisuuksien kautta kullekin "kokonaisimago". Seuraavassa on järjestöille annettu pisteitä sen mukaan, miten ne ovat selviytyneet keskinäisessä kilpailussa suuren yleisön silmissä. Lisäksi vertailussa on huomioitu ykkössijojen summa.

Taulukko 2. Etujärjestöjen imagot 2004. Pistevertilu.

Järjestöille on annettu jokaisen ominaisuuden kohdalla pisteitä paremmuudesta. Negatiivisen ominaisuuden kohdalla pisteitä eniten saa järjestö, johon kansalaiset liittävät ao. ominaisuutta kaikkein vähiten.

	SAK	STTK	AKA	MTK	SY	TT	PT	KT
Tehokas ja aikaansaava	8	4.	7.	5.	6.	6.	4.	3.
Vanhakantainen	2.	7.	4.	1.	8.	5.	6.	3.
Vaikutusvaltainen	8.	5.	6.	4.	3.	7.	2.	2.
Yhteiskunnallisesti vastuuntuntoinen	8.	7.	7.	7.	6.	5.	6.	6.
Puuttuu asioihin, jotka eivät kuulu	2.	6.	4.	4.	5.	3.	8.	7.
Yhteistoimintakykyinen	8.	7.	5.	4.	6.	3.	3	2.
Järkeviä työmarkkinapol. ehdotuksia	8.	7.	6.	4.	5.	5.	3.	2.
Toimii etujeni vastaisesti	5.	8.	6.	6.	6.	4.	8.	7.
Pätevä johto	8.	5.	7.	4.	3.	6.	2.	2.
Järjestyssijojen summa	57	56	52	39	48	44	42	34
Ykkössijojen summa	6	1	0	0	1	0	2	0

Etujärjestöt asettuvat kokonaisimagon mukaan seuraavaan järjestykseen kun otetaan huomioon sekä järjestyssijapisteytys että ykkössijojen määrä:

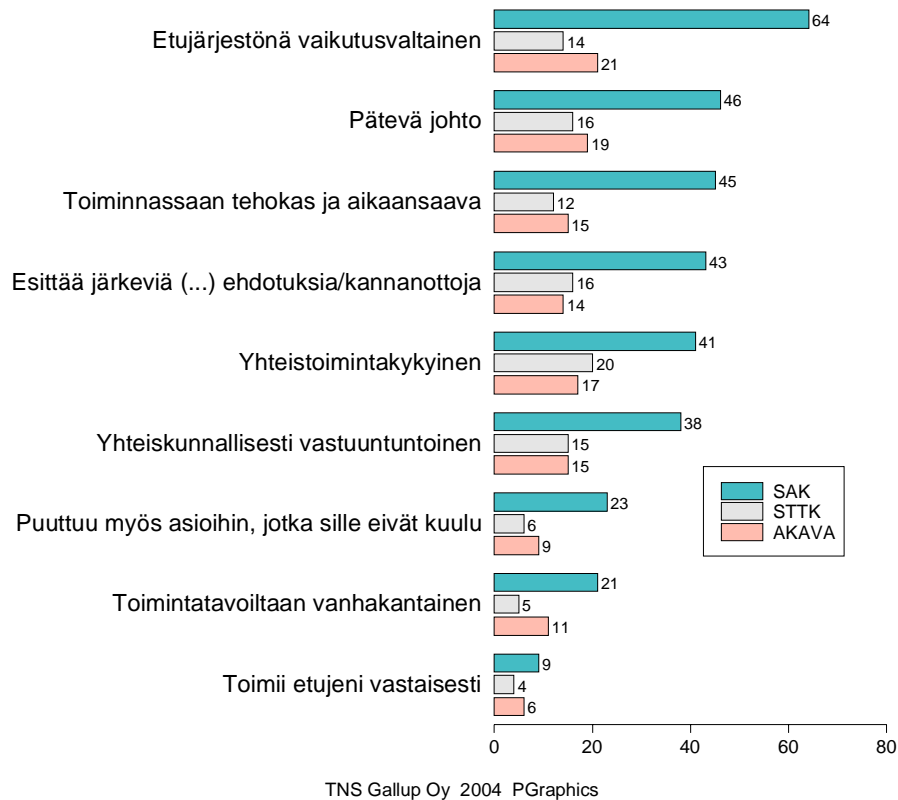
1. SAK
2. STTK
3. AKAVA
4. Suomen Yrittäjät
5. Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto
6. Palvelutyönantajat
7. MTK
8. Kunnallinen työmarkkinalaitos

Eräiltä osin tuloksia voi verrata vuosien 2003 ja 2002 tutkimusten tuloksiin. Tulokset kertovat, että kovin suuria muutoksia ei ole tapahtunut.

Työmarkkinapoliittinen mielipideilmasto 9/2004

Kuvio y3p. ARVIOT ETUJÄRJESTÖJEN OMINAISUUKSISTA: PALKAN-
SAAJAKESKUSJÄRJESTÖT (monivalintakysymys, %).

Keneltä järkeviä työmarkkinapoliittisia ehdotuksia?

Kun vastaajilta kysytään mitkä kaikki etujärjestöt esittävät järkeviä työmarkkina- ja tulopolitiikkaa koskevia ehdotuksia ja kannanottoja niin enemmän kuin kaksi viidestä kokee SAK:n sanomiset järkeviksi työmarkkina- ja tulopolitiikassa.

Muut järjestöt kamppailevat suhteellisen tasapäisesti jäljelle jäävistä 'äänistä'. STTK sijoittuu tällä kertaa kisassa toiseksi niukasti ennen AKAVAA. Tuloksista voi nähdä myös sen, että imagokamppailussa kansalaisten keskuudessa työnantaja-puolta edustavat järjestöt eivät pärjää kovin hyvin.

Mielipiteet ovat muuttuneet vuodesta 2003 melko vähän. SAK:n sanomaan ehkä uskotaan aiempaa hieman enemmän. Työnantajien järjestöjen puolella ilmenee hieman sanoman heikentymistä, mikä voi olla yhteydessä järjestörakenteen uudistamiseen että muutoksiin äänenpainoissa.

Taulukko 3. Mitkä järjestöt esittävät järkeviä työmarkkina- ja tulopoliittisia ehdotuksia/kannanottoja?

	2003	2004
	%	%
• SAK	39	43
• STTK	16	16
• AKAVA.....	18	14
• Suomen Yrittäjät.....	16	12
• Teollisuuden ja työnantajain Keskusliitto...	14	12
• MTK.....	--	11
• Palvelutyönantajat	15	9
• Kunnallinen työmarkkinalaitos	13	8

Mitkä järjestöt ovat vaikutusvaltaisia?

Järjestöjen vaikutusvaltaa arvioitaessa nousevat kärkeen SAK, TT ja AKAVA. Vähiten vaikutusvaltaisiksi koetaan Palvelutyönantajat ja Kunnallinen työmarkkinalaitos. Jatkossa on mielenkiintoista nähdä, miten työnantajapuolen uusi Elinkeinoelämän Keskusliitto tulee pärjäämään tässä asiassa.

Mielipiteet ovat muuttuneet vuodesta 2003 melko vähän. Melkein kaikkiin etujärjestöihin liitetään aiempaa vähemmän vaikutusvaltaa.

Taulukko 4. Mitkä järjestöt ovat vaikutusvaltaisia?

	2003	2004
	%	%
• SAK	63	65
• Teollisuuden ja työnantajain Keskusliitto...	26	22
• Akava.....	25	21
• STTK	16	14
• MTK.....	--	11
• Suomen Yrittäjät.....	11	7
• Palvelutyönantajat	10	5
• Kunnallinen työmarkkinalaitos	12	5